

OPERATIIVINEN SOPIMUS 2020 / SEURANTA 31.12.2020

Toimiala: Sivistystoimiala

Palvelualue: Lukioskoulu

Sopimuksen tarkoitus:

Tällä operatiivisella sopimuksella toimialajohtaja ja palvelualuejohtaja sopivat kasvatusta- ja opetuslautakunnan ja kaupunginhallituksen välisen strategisen sopimuksen asettamien tavoitteiden mukaisesta palvelutoiminnan laajuudesta ja resursseista sekä toimista palvelutuotannon kehittämiseksi. Turun iltalukio tarjoaa aikuislukioskoulutusta sekä vankilaopetusta Saramäen vankilalle. Turun suomenkielinen työväenopisto tarjoaa monipuolisen valikoiman erilaisia kursseja.

1. Lähtökohdat

1.1 Kuvaus toiminnasta

Lukioskoulutuksen tehtävänä on tuottaa korkeatasoista koulutusta, mikä antaa kaikille opiskelijoille tasa-arvoisen mahdollisuuden jatko-opintoihin. Lukiossa otetaan säästöjen mukaisesti huomioon opiskelijan opiskeluun liittyvät yksilölliset tarpeet. Opetuksessa kehitetään uusimpia pedagogisia menetelmiä, ja lukioskoulu on laadullisesti valtakunnallista huippua. Turun suomenkielisessä työväenopistossa toteutetaan vapaan sivistystyön koulutusta, jonka tavoitteena on tukea opiskelijoiden aktiivista kansalaisuutta, itsensä kehittämistä ja yhteisöllisyyttä. Työväenopiston rahoitusmuodot ovat valtionosuus, valtionavustus ja opiskelijoiden omarahoitusosuudet. Työväenopisto tarjoaa monipuolisesti eri alojen kursseja. Toiminnassa otetaan erityisesti huomioon maahanmuuttajien ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten koulutustarpeet.

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät

Lukioskoulutuksessa jatketaan opettajien tietoteknisten taitojen koulutusta. Opiskeluhoitoa vahvistetaan toiminnan uudistamisella. Pedagogisia menetelmiä kehitetään lukioden välisellä yhteistyöllä ja yhteistyöllä korkeakoulujen kanssa. Työväenopiston toiminnassa otetaan erityisesti huomioon maahanmuuttajien ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten koulutustarpeet.

Kaupunginvaltuuston 11.11.2019 päätöksen mukaisesti palvelualueelle kohdistuu vuonna 2020 muutostöimenpiteitä, jotka on erikseen kirjattu toimialan vuoden 2020 strategiseen sopimukseen.

Palvelujen tarvetta kuvaavat tunnusluvut	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Maahanmuuttajaopiskelijoiden määrä	155	174	186	191	188	173			
Opettajat ICT-koulutuksessa				200	200	89			
Yo-kirjoitusten arvosanojen ka			4,66	4,88	4,89	4,81			
16-vuotiaiden määrä Turun seutukunnassa (ennuste Tilastokeskus)	3580	3525	3392	3339	3462	3537	3465	3522	

16-vuotiaiden määrä Turussa (ennuste)	1603	1585	1472	1526	1547	1665	1549	1641	
---------------------------------------	------	------	------	------	------	------	------	------	--

1.3 Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Lukiokoulutus on valtakunnallisesti kehittämässä lukiokoulutusta ja erityisesti yhteistyössä Espoon, Jyväskylän, Oulun ja Tampereen kaupunkien kanssa. Erityinen painopiste vuoden 2020 aikana on lukion uuden opetussuunnitelman valmistelu. Edelleen painotetaan opettajakunnan digitaalisten taitojen kehittämistä sekä yhteistyötä työelämän ja korkeakoulujen kanssa valmisteilla olevan uuden opetussuunnitelman hengessä.

2. Taloudelliset tavoitteet

2.1 Määrärahat

1.000 €	TP 2018	TP 2019	TA 2020 muutoksin	Toteuma 30.6.2020	Toteuma 31.12.2020
Tulot	1.408	1.220	1.208	811	1.496
Menot	24.730	24.086	25.349	12.432	25.168
Netto	-23.322	-22.866	-24.141	-11.621	-23.672
Muutos-%			1,9		

*) sisältää suomenkielisen työväenopiston siirtymisen aikuiskoulutukselta

3. Resurssien käyttö

3.1 Työvoiman käyttö

	TP 2018	TP 2019	TA 2020 muutoksin	Toteuma 30.6.2020	Toteuma 31.12.2020
Htv	260,0	261,9	263	267,9	262,1
Palkat ja palkkiot, 1.000 €	13.465	13.812	13.964	7.085	14.099
Sijaistus, %	53,7	66,2	60,0	95,3	75,8
Sairauspoissaolo, %	1,3	1,5	1,4	0,8	0,9

4. Toiminnalliset tavoitteet

4.1 Operatiiviset tavoitteet

Strategisesta sopimuksesta johdetut

Strategisen sopimuksen tavoite (viite)	Strategisen linjauksen tunnus/ alataavoite	Palvelualueen tavoite	TA 2020 mittari	Toteuma 30.6.2020	Toteuma 31.12.2020	Mittarin seuranta- väli	Vastuuyksikkö
Uusien digitaalisten toimintaympäristöjen omaksuminen	2.2.2.	<p>Opettajien tietoteknistä osaamista lisätään järjestelmällisellä tarpeiden vaatimalla koulutuksella.</p> <p>Tieto- ja viestintäteknologian opetus- ja ohjauksen lisääminen.</p> <p>Strategista tavoitetta tukevat projektit: 24/7 Monitoimiareena Tulevaisuuden älykkäät oppimisympäristöt Paikkatieto ja avoin data Openväylät</p>	<p>Järjestettyjen koulutusten määrä ja osallistujien määrä</p> <p>TVT-koulutuksiin osallistuneiden opettajien määrä</p> <p>Kerttulin lukion tenttiakvaarion käyttäjämäärä</p>	20 koulutusta, 104 osallistumiskertaa, 72 osallistujaa.	<p>24 koulutusta 130 osallistumiskertaa 89 osallistujaa</p> <p>Koronan vuoksi tv-tekniikka laajassa käytössä</p> <p>Monitoimiareenan käyttöaste 75%</p> <p>Koronan vuoksi tenttiakvaarion käyttö laskenut</p>	<p>2 kertaa vuodessa</p> <p>2 kertaa vuodessa</p> <p>1 kertaa vuodessa</p> <p>1 kertaa vuodessa</p>	<p>Palvelualueen jory</p> <p>Rehtori</p> <p>Rehtori</p> <p>Rehtori</p>
Nuorisotyöttömyyden vähentäminen ja pitkäaikaisyöttömien aktivointi	2.2.7 3.1.4	<p>Työväenopisto</p> <ul style="list-style-type: none"> - nuorten tavoittaminen opiskelijoiksi - työttömien tavoittaminen opiskelijoiksi 		<p>Alle 30-v. 720</p> <p>työttömiä 382</p>	<p>1189</p> <p>577</p>	<p>2 kertaa vuodessa</p>	<p>Rehtori</p> <p>Rehtori</p>
Yksinäisyyden vähentäminen (sisältää mm. maahanmuuttajuuden ja aktiivisen kansalaisuuden)	2.1.3 2.2.1 3.2.3	<p>Työväenopisto</p> <ul style="list-style-type: none"> - maahanmuuttajien kotoutumista tukevat koulutukset - eläkeläisten aktiivisuutta tukevat koulutukset - erityistä tukea tarvitsevien koulutukset - opiskelijoiden osallisuuden lisääminen - matalan kynnyksen kurssit 		<p>2842 tuntia</p> <p>5000 tuntia</p> <p>331 tuntia</p>	<p>koto 1340 koko 2407 suomi 2029 ertu 779</p>	<p>2 kertaa vuodessa</p>	<p>Rehtori</p>

Henkilöstön osaaminen pidetään kehityksen kärjessä systemaattisella osaamisen johtamisella ja laajaan verkostoitumiseen kannustamalla	2.2.1.	Kaikki opettajat sitoutetaan LOPS 21 –prosessiin.	Kaupunkitason LOPS on valmis ja lukiokohtaiset valmis-teilla		Kaupunkitason LOPS hyväksytty jaostossa loka-kuussa. Lukiokohtaiset hyväksyntään maaliskuussa 2021	1 kertaa vuodessa	Palvelualueen jory
Tuetaan positiivisen rakennemuutoksen toteuttamista koulutuksen keinoin		Lukiolaisten matemaattis-luonnontieteellisen osaamisen lisääminen Strategista tavoitetta tukevat projektit: Tutoriaalinen oppimisympäristö lyhyen matematiikan opiskeluun (TUOMO) jatkehanke STEAM Turku	Pitkän matematiikan opiskelijoiden määrä STEAM-kursseja valinneiden määrä		1844 182	1 kertaa vuodessa 1 kertaa vuodessa	Rehtori Rehtori
Työelämätaitojen ja yrittäjyysosaamisen vahvistaminen		Opetus- ja ohjaushenkilöstön työelämä tietoisuuden lisääminen. Esitetään lukion päättävien osaamista ja tietoisuutta jatko-opinnoista ja työelämästä. Tavoitteena tukea ja edistää nopeampia siirtymiä lukio-opinnoista jatko-opintoihin ja työelämään. Strategista tavoitetta tukevat projektit: Lukion työelämäkumppanit Innoheimo	Työelämä-agenttiopettajien määrä Yritysten kanssa yhteistyössä toteuttavien kurssien määrä ja niihin osallistuvien lukiolaisten määrä		Hankkeessa 17 Yrityksiä 7 Lukiolaisia 64	1 kertaa vuodessa 1 kertaa vuodessa	Rehtori Rehtori
Opiskelijoiden hyvinvoinnin lisääminen		Opiskelijahyvinvointia lisäävien ohjaus- ja tukitoimien kehittäminen. Strategista tavoitetta tukevat projektit: Erityisesti lukiossa	Kouluterveyskysely Uusien, toteutettavien toimintamal-		Ei toteutettu 2020 Malli valmistui ja otettu käyttöön.	joka toinen vuosi	palvelualuejohtaja

			lien toteutumisen seuranta				
Nuorisotyöttömyyden vähentäminen ja pitkäaikaisyöttömien aktivointi	2.2.7 3.1.4	Työväenopisto - nuorten tavoittaminen opiskelijoiksi työttömien tavoittaminen opiskelijoiksi			Alle 30-v. opiskelijoita 1290 Työtön koulutuksen alussa 650	2 kertaa vuodessa	Rehtori Rehtori
Yksinäisyyden vähentäminen (sisältää mm. maahanmuuttajuuden ja aktiivisen kansalaisuuden)	2.1.3 2.2.1 3.2.3	Työväenopisto - maahanmuuttajien kotoutumista tukevat koulutukset - eläkeläisten aktiivisuutta tukevat koulutukset - erityistä tukea tarvitsevien koulutukset - opiskelijoiden osallisuuden lisääminen matalan kynnyksen kurssit			Vieraskielisiä n.1100 Eläkeläisiä n. 2500 Tukea kohdistettu 800 tuntia, opiskelijoita n. 900	2 kertaa vuodessa	Rehtori
Lisätietoja:							

Muut

Tavoitteen peruste (=mistä tavoite on johdettu, esim. ohjelma tai normi)	Palvelualueen tavoite	TA 2020 mittari	Toteuma 31.12.2020	Mittarin seuranta-väli	Vastuuyksikkö
Kasvatus- ja opetuslautakunnan päätös 21.11.2018 §187	Lukion ryhmäkoot pääsääntöisesti alle 40 opiskelijaa	Yli 40 opiskelijan ryhmien määrä	11	kerran vuodessa	Palvelualuejohtaja
Lisätietoja:					

4.2 Projektit

Hanke	Projekti	Aikataulu	Budjetti	Hyötytavoite/ (business case)	Yleinen tilannekuva	Tilanneyhteenveto
	Digitaidot					Projekti on päättynyt 31.7.2020. Keväällä jatkettiin työsuunnitelman mukaisesti yhdessä alueen muiden kansalais- ja työväenopistojen kanssa yhteisen digikurssitarjottimen kehittämistä sekä digiklinikoiden ja pilottikurssien toteuttamista sekä toteutettiin kysely pilottikursseilla mukana olleille opiskelijoille opistoittain.

Hanke	Projekti	Aikataulu	Budjetti	Hyötytavoite/ (business case)	Yleinen tilannekuva	Tilanneyhteenveto
						Koronapandemian aiheuttaman poikkeustilan vuoksi etädigitukea päätettiin tarjota kaikille tarvitsijoille, myös opettajille heidän muuttaessaan opetuksiaan lennossa virtuaalisiksi. Opistot mainostivat palvelua omilla kanavillaan ja huhti-toukokuun ajan tukea tarjottiin sekä suomeksi että ruotsiksi.
	Erityisesti lukiossa					Projekti on päättynyt 31.12.2020. Syksyn aikana saatiin kuvattua ja juurrutettua lukiokohdattaiten toimintamallit sekä tuen toimijoiden vastuutaulukko. Lisäksi linkitettiin opiskelijoille tarjolla olevia ohjaus- ja tukipalveluita esittelevä Ohjaus ja tuki Turun lukiossa -verkkosivu lukioiden kotisivuille, ja painatettiin mallia esittelevä juliste jaettavaksi lukioihin. Turun lukoissa projektin aikana syntyneet hyvät käytännöt ja tulokset kuvattiin myös hankkeen sähköiseen loppujulkaisuun ja verkkosivulle, joita levitettiin valtakunnallisesti lukioihin ympäri Suomen.
	Liikkuva 2. aste II					Koronaepidemian aiheuttamien rajoitusten vuoksi ei kaikkia suunniteltuja toimenpiteitä ole voitu toteuttaa lukiossa ja TAI:ssa. Tämä heijastuu myös budjettiin. Opetusjärjestelyjen muutokset (etä- ja hybridiopetus) ovat vaikuttaneet opettajien jaksamiseen heikentävästi sekä kasvattaneet työkuormitusta.
	Lukiouudistuksen valmistelu ja toimeenpano Turun lukiokoulutuksessa					Syksyn työsuunnitelmat (ainetiimit, pedaryhmä, lukiokohtainen ops-työ) on päivitetty uuden koordinaattori Pekanheimon johdolla. Loppuvuodesta kuntakohtainen lukion uusi opetussuunnitelma alkoi olla valmiina. Syksyllä tehdyt työtunnit laitettiin vuoden lopussa mak-

Hanke	Projekti	Aikataulu	Budjetti	Hyötytavoite/ (business case)	Yleinen tilannekuva	Tilanneyhteenveto
						suun. Työ painottuu vuodenvaihteessa ja alkukeväästä koulukohtaisten opetussuunnitelmien tekemiseen. Rahoittaja on myöntänyt projektille jatkoaikaa 31.7.2021 asti.
	Tuetusti tavoitteisiin – koronaviruksen vaikutusten tasoittaminen Turun lukioissa					Lukiokohtaiset toimintasuunnitelmat opetuksen, ohjauksen ja tukitoimien lisäämiseksi on päivitetty, opetus- ja ohjaushenkilöstöä (opinto-ohjaajia, erityisopettajia ja tuntiopettajia) on palkattu ja toiminta on alkanut työsuunnitelmien mukaisesti. Marras-joulukuun aikana käytiin lukiokohtaiset keskustelut tilanteen kartoittamiseksi. Syys-marraskuussa tehdyt lisäopetuksen ja -ohjauksen tunnit laitettiin maksuun joulukuun alussa.
	Turun liikkuva toinen aste					Projekti on päättynyt 31.7.2020. Projekti eteni sekä lukioissa että TAI:n koulutaloissa suunnitelmien mukaisesti. Koronapandemian aiheuttaman tilanteen johdosta projektissa käytettiin väline- ja kalustehankintoihin rahoittajan suostumuksella enemmän rahaa kuin oli alunperin suunniteltu. Koulutaloissa toteutettiin toimintaa koulu- ja lukiokohtaisten työsuunnitelmien mukaisesti, järjestettiin Liikuntatutor-koulutuksia sekä vakiinnutettiin Liikuntatutor-toiminta osaksi koulujen toimintakulttuuria. Projekti onnistui vakiinnuttamaan liikkuva opiskelu -toimintaa osaksi koulutalojen toimintakulttuuria.
	Uuden lukion tutoropettajat Turun seudulla					Rahoittaja on myöntänyt projektille jatkoaikaa 30.6.2021 asti verkoston toimintamallin vakiinnuttamiseksi kevään koronapandemian aiheut-

Hanke	Projekti	Aikataulu	Budjetti	Hyötytavoite/ (business case)	Yleinen tilannekuva	Tilanneyhteenveto
						tamien viivästysten vuoksi. Verkosto on aloittanut toimintamallin juurruttamistoimenpiteet suunnitelmien mukaisesti.
Sito/Kansainvälisyys	Luostarivuoren Lyseon lukion Ka1					Koronapandemian vuoksi projekti ei ole edennyt suunnitellusti lukio-opettajien kv-täydennyskoulutusten toteuttamiseksi.
Sito/STEAM Turku	Lukion työelämäkumppanit					Lukiokohtaiset suunnitelmat lukuvuodelle 2020-21 tehty ja kehittäjäopettajat ovat aloittaneet työnsä. Suurin osa keväällä-20 koronapandemian vuoksi peruuntuneista yritysyhteistyöpiloteista saatiin toteutettua syksyn aikana. Loput on suunnitelmissa toteuttaa keväällä-21, jolloin keskeisenä kehittämiskohteena on kaikille Turun lukiolaisille yhteisen TET-mallin kehittäminen sekä sitä tukevan listan kokoaminen lukioyhteistyöstä kiinnostuneista ja siihen sitoutuneista yrityksistä. Rahoittaja on myöntänyt projektille jatkoaikaa 31.7.2021 asti.
Sito/Tieto- ja viestintäteknologian opetus- ja ohjauksen kehittäminen	Paikkatieto ja avoin data					Projekti on päättynyt 31.12.2020. PaikkaOppi-palvelu Kartta.nyt-verkkosivustolla jää suomalaisten koulujen käyttöön ja se pyörii toistaiseksi Turun kaupungin palvelimella. Projektissa tuotetut materiaalit, videot (esim. minivideosarja paikkatiedon hyödyistä), artikkelit ja tehtävävinkit (esim. pieni paikkatietosanasto) jäävät opettajien hyödynnettäväksi internetiin. Mapathon-mallia hyödynnetään jatkossa Turun yliopistossa lukio-opettajien hyödyksi. He saavat mallin kautta tukea yhteiskunnallisesti vaikuttavien kartoitusprojektien toteuttamiseen omissa kouluissaan.

5. Henkilöstön hyvinvointi ja työelämän laatu

5.1 Kaupungin yhteiset tavoitteet

Henkilöstöohjelman painopistealue	Toimialan tavoite TA 2020	Palvelualueen tavoite TA 2020	Toteuma 31.12.2020
Turussa jokaisen tulee voida kokea, että työ lisää hyvinvointia.	Sivistystoimiala säilyy kyselyissä kärki paikalla Turussa	Koko toimialan ja palvelualueen tulokset paranevat kyselyissä	<i>Pysynyt ennallaan</i>
Aktiivinen osaamisen ennakointi	Riittävän ja monipuolisen sisäisen koulutustarjonnan turvaaminen	Seurantajärjestelmä kehittynyt	<i>Jatkuva seuranta.</i>
Turku on vetovoimainen työnantaja	Hakijoiden määrä pysyy vähintään nykytasolla	Hakijoiden määrä pysyy vähintään ennallaan	<i>On pysynyt ennallaan</i>
Lisätietoja:			

5.2 Toimialoittain/palvelualueittain seurattavat

Kunta 10- mittarit	TOT 2018	TA 2019	TA 2020	Toteuma 31.12.2020
Työnantajan suositteleminen (suosittelee %)		91,5	91,5	89,5
Päätöksenteon oikeudenmukaisuus		3,65	3,70	3,4
Kehityskeskustelujen käyminen (kyllä %)		82	85	78,4
Työpaikan ilmapiiri		4,13	4,15	3,92
Lisätietoja:				

6. Tunnusluvut

Tavoitteelliset tunnusluvut

Tunnusluku	Tyyppi	TP 2018	TP 2019	TA 2020	Toteuma 30.6.2020	Toteuma 31.12.2020	Seuranta-väli
Opiskelijavirtauma	K/T						½ vuotta
Päivälukiot	V	3280	3200	3200	3305	3353	
Ilталukion tutkintoon johtava koulutus	V	570	530	510	524	510	
Tsuto	V	15 000	15 000	15 000	6388	15 000	
Opetustunnit/Tsuto	V	19 600	18 850	18 850	8643	18850	3 kk
Päivälukiot kokonaiskustannus €/opisk	V	6200		6200		6095	12 kk
Päivälukiot opetukseen €/opiskelija	V	4050		4050		4090	12 kk
Ilталukio kokonaiskustannus €/opiskelija	V	3850		3850		2666	12 kk
Ilталukio opetukseen €/opiskelija	V	2750		2800		2770	12 kk

Tunnusluvun tyyppi: V= Volyyymi; L/V=Laatu/vaikuttavuus; S/P=Saatu vuus/peittävyys; T/T=Tuottavuus/taloudellisuus